

STUDENTEN WEEKBLAD

IIe Jaargang.

No. 13.

HOOFDREDACTEUR: G. P. NIJHOFF.
REDACTEUREN: R. A. D. CORT VAN DER LINDEN, J. E. A. DE VOGEL,
H. C. NOLEN, K. E. SCHALKWIJK, H. TH. BAART DE LA FAILLE.
VAST MEDEWERKER IN ZAKE STUDIEBELANGEN: H. E. SUYVER.

Donderdag

14 Jan. '09.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is /3,50, bij vooruitbetaling /3,— per jaar. De jaargang loopt van 1 October tot 30 September.
De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

J. WALTMAN JR.
UITGEVER + DELFT

Inzendingen te bezorgen vòòr Dinsdagmiddag 4 uur aan het Redactie-adres: Vlamingstraat 34; daarna en slechts dan, wanneer toch opname in het eerstvolgend nummer gewenscht is, aan dat van den hoofdredacteur: Noordeinde 17.

IN MEMORIAM.

J. A. N. M. GELDENS.

26 DECEMBER 1908. †

Inhoud.

In memoriam J. A. N. M. Geldens.
 Nieuwjaarsbeschouwingen, door E.
 Aan Verificateurs in het bijzonder, door T.
 Uitslag Viermaanders-examen (Weerbaarheid).
 De opleiding van den architect en 't rapport der C. C.
 besproken in het Bouwkundig Weekblad.
 Aan de Almanak-redactie voor 1909.
 Trilby en Svengali, door S.
 Tooneel, door J. J. Benedictus.
 Rede Prof. S. G. Everts.
 Centraal Genootschap voor Kinder-, Herstellings- en
 Vakantie-kolonies.
 Studiebelangen. — Prijsvragen T. H.
 Prijsvraag voor Reclame-biljet.
 Berichten en mededeelingen.
 Agenda.

Nieuwjaarsbeschouwingen.

Le temps revient, 't is te hopen. 't Is te hopen dat met de intrede van 1909, terugkomen zal de tijd van jong onbezorgd leven van jolige studentengeest die voortspruiten uit dezelfde factor, die aanzet tot ernstige studie, jeugdige krachtige energie. Een jeugd die niet vraagt, „wat zal ik later zijn” en daardoor het heden verwaarloost, maar een jeugd die vraagt „wat ben ik nu wat wil ik in deze mijn schoonste jaren bereiken”, dat moet zijn de grondslag van een frisch student zijn. Maar bestaan dan wellicht oorzaken die deze opvatting ondermijnen. Zijn er oorzaken die ouderen en jongeren drijven van kroeg en vereenigingsleven, die de vogel Phoenix met de kippetjes op stok doet gaan, en allen trekt naar Oude Delft, Verversdijk en Kanaalweg. Dan luidt mijn antwoord beslist ja. Hier beginnen reeds de voorpostengevechten van den strijd om 't bestaan. De studie drukt de onbezorgde jeugd. Gij wilt een diploma, werk, werk: Men denkt aan een examen en ziet als een nachtmerrie voor zich staan 15 %.

Is 't werkelijk niet een feit dat eens goed onder de oogen moet gezien de groote omvang en bloei van het repetitorenbestaan. Is 't niet een feit dat 't repeteeren een onderdeel van de studie geworden is al is 't als zoodanig niet erkend, een feit dat als het ware zegt „te veel om te verwerken zonder hulp”. Is de bedoeling van 't hooger onderwijs, zich terug te laten brengen van college tot les? Zou 't dan gewaagd zijn indien ik meende dat een uitbreiding van studietijd hierin tegemoet kon komen of bij zelfde tijd inkrimping der leerstof.

Dit alles ging me door 't hoofd toen ik 8 Januari op de sociëteit komende een treurige leegte waarnam, de professoren waren bijna in de meerderheid, zelfs op de minst bezochte college's was 't drukker dan toen op de kroeg. Een schrille tegenstelling met de woorden van onzen rector die in zijn diërede sprak van de grootheid van ons corps, die sprak van een lidmaatschap dat een aanbeveling werd in de toekomstige ingenieurswereld, die sprak van een vorming als mensch door onze corporatie. En van hoevelen bestaat het corpslidmaatschap alleen daarin dat ze in Januari van hun eerste jaar een diploma boven hun deur hangen, om er hen in het vervolg aan te helpen herinneren dat ze corpslid zijn. Is dat tegenwoordig bij het meerendeel niet het geval. Zij zullen de maatschappij ingaan met een diploma als ingenieur en zij zullen te onderscheiden zijn van een werkmans doordat hun boor een passerpunt is, hun haak een gummidriehoek, hun verf een tubetje van Waltman, hun vijl een stukje gondriet. En wat eens aanbeveling was zal dat niet meer zijn.

We leven in een tijd van malaise. Nergens opgewektheid. Waar blijft de Senaat? Is onze generatie dan niet vatbaar voor de emotie der eer. Ik ben van 't tegendeel overtuigd maar . . . „werk, werk”. Waar blijven Laga's raceploegen. Waar is de tijd dat een groote schare hunkerde naar de eer in de gladder boot de Delftsche kleuren te verdedigen? . . . „werk, werk”.

Of is dat alles misschien een stilte voor groote dingen die komen zullen, ik wil 't hopen. Alles rust, zelfs de partijchap, wat eerst een pijnlijke wonde was, is nu een aanhoudend lijden. Men is er aan gewend en verdraagt 't. De pijn is verdoofd de wonde ligt nog open, een wonde die

door ons niet te helen is, die plicht rust op de komende jaren, die absoluut onpartijdig gehouden moeten worden.

't Eerste jaar, toonbeeld voor jongelieden bij wie de studie 't zwaarste weegt, glimmende pantalons nu reeds.

Ik sprak van stilte voor den storm, want als deze toestanden blijven voortduren, dan zal men er in moeten berusten, dat vele onzer instellingen geboren in beter tijden te loor zullen gaan dat veel geschoeid zal moeten worden op de leest van de tegenwoordige meerderheid. Moet langzamerhand het oog niet gevestigd worden op 't samenstellen van besturen heeft die samenstelling de sympathie der leden nog. Bestaan er geen aanleidingen die de vrees motiveeren voor familie-regeering (om dat zoo eens te noemen) en zal men mij niet toegeven dat voor het stellen van een tegencandidaat veel energie méér noodig is dan voor het stellen van de officieele en dat dikwijls bij het kiezen van de tegencandidaat het verband in 't bestuur los wordt. Die omwenteling kan als een dreigende wolk komen opzetten en aan U, leiders van het studentenleven, staat het dan die omwenteling langs goede banen te leiden en ze niet uit verstokt conservatisme te bestrijden. Aan U staat het dan tevens 't jong D. S. C. op de puinhopen van het oude te doen herrijzen al was dat oude U dierbaarder. En toch zijn corpsverslag, vereenigingsverslagen, verificatieverslagen enthousiast en vol moed voor de toekomst gesteld. Waar blijft dat enthousiasme? Waarom is de Phoenix leeg? Omdat de kroegzalen niet meer bevolkt zijn met een schare, volop genietend de vrijheid van 't jonge leven. Er hangt een depressie . . . „werk, werk”. Men verveelt zich en elkander en zoekt andere vermaken. Hang de vogel Phoenix uit de middenzaal in de Zuidhollandsche heere sociëteit en zij zal meer van haar zonen zien, helaas niet in hun gunstigsten vorm.

Zie de Almanak, 't mengelwerk, ernst en nog eens ernst, waar blijft de humor, prettige studentenhumor. Wanneer hoort men nog eens van studentenmoppen die ons een schaterlach ontlokken?

Is 't wellicht een stilte na 't Lustrum, 't schitterende Lustrum? Maar waarom zou daar stilte op volgen? Was dat een prestatie van het D. S. C. Ja een geldprestatie van ons corps, die geleid werd door enkelen. De kunstprestaties kwamen bijna geheel van buiten. En die overgrote meerderheid, die niets deed dan dubbeltjes leveren, waarom is die dan schijnbaar dood? Gaat 't finantieele boven hun krachten? Dat zou een treurig verschijnsel zijn, dan zouden vele grappige instellingen gaan verlopen. En zijn er nu reeds geen kenteekenen die er op wijzen dat daar de schoen wel degelijk eenigszins knelt. De tijden zijn voorbij dat slechts de gegoede jongelingschap studeerde. Velen met beperkt vermogen dingen mee in de marathon-loop naar 't dagelijksch brood en sluiten zich aan bij 't corps om zooveel mogelijk hun mensch-zijn te ontwikkelen. Dat kan geen gevaar voor ons zijn, althans wanneer zij niet uitgesloten worden van veel in onze maatschappij en zich daardoor voelen achtergesteld. Ook zij kunnen geven moreele steun van onschatbare waarde en hun moeten geen finantieele bezwaren in den weg gelegd worden dien steun te geven. Veel zal op andere leest moeten geschoeid worden.

Misschien zijn deze beschouwingen door pessimisme beïnvloed in de oogen van velen, 't zal naast al 't optimisme wat we gewoonlijk te slikken krijgen dan scherp afsteken en wellicht wordt dan uit de vereeniging dezer twee de waarheid gelezen.

E.

Aan Verificateurs in het bijzonder.

Het doorzien van enkele ter lezing liggende verificatieverslagen geeft mij aanleiding tot een enkele opmerking.

Wel worden veelal nauwgezet fouten in beheer en stand der geldmiddelen genoemd, zelden echter worden „middelen” genoemd om de verkeerde toestanden te verbeteren. Hiertoe wil ik aansporen!

De taak van een Verificatie Commissie zie ik drieledig, het laatste lid, niet van gering belang, is het aangeven van verbeteringen in het beheer en vooral het noemen van de beste middelen, naar het oordeel der commissie, om een nadeelig saldo zoo spoedig mogelijk van de balans te voeren.

Laat ik mijn drieledig zien nader omschrijven.

In de eerste plaats maakt de Commissie staten op van Inkomsten—Uitgaven, van Bezittingen en Vorderingen—Schulden, in een enkel geval een volledige balans, bijv.

voor de Sociëteit, (waar in de Ver. verslagen der Sociëteit van 1907 en 1908 die balans ontbreekt, verheugt het mij te hebben vernomen, dat in de komende bundel Verslagen die balans weer zal worden toegevoegd als in 1906). De tot nu gevolgde methode met die staten is voor het gemakkelijker overzicht met één oogopslag prachtig.

Daarna zal noodig zijn enkele posten nader te verklaren, bijv. waarom eene bijzonder hooge uitgave noodig was in het bepaalde verlopen jaar; hoe een abnormaal hooge schuld in het afgelopen jaar ontstond, of dit is ten gevolge van handelingen geheel onder verantwoording van de Vereeniging of zijn Bestuur, óf tengevolge van onvoorziene omstandigheden.

Is er een nadeelig saldo, dan moet de Ver.-Comm. den aard van dit tekort nagaan. Zij moet nagaan of dit nadeelig saldo ontstond door het handelen der Vereeniging in de laatste jaren, geheel onder verantwoording van die jaren, of dat het door niet-te-voorziene omstandigheden veroorzaakt is; of wel dat het eene nalatenschap uit vroegere jaren is, waarmee wij opgescheept zitten. Onze generatie kan in dat laatste geval de voldoening verwerven dergelijke euvels, spruitende uit vroegere roekeloosheid, te herstellen.

Deze beschouwingen moeten zooveel mogelijk aansluiten; soms verwijzend naar verificatie verslagen van vorige jaren.

Onder dit tweede lid breng ik nog onder het geven van een goed inzicht in het beheer van gelden en goederen der vereeniging (wijze van boekhouden, archief, enz.)

Mijn derde lid, waarop ik vooral den nadruk wilde leggen, omvat ten slotte het oordeel der Commissie omtrent de beste middelen, die fouten in het beheer en bestaande schulden en tekorten kunnen opheffen en wel zoo spoedig mogelijk.

Een slechte geldelijke toestand eener vereeniging belemmert haar gezonde en opgewekte ontwikkeling. Is er een belangrijk tekort, dan is in de eerste plaats noodig, dat dit volgens een bepaald systeem, binnen een zooveel mogelijk beperkt aantal jaren, wordt vereffend. Het is geenszins noodig, dat onze generatie, opgescheept met gevolgen van slecht beheer uit vroegere jaren, alleen de tekorten aanzuivert; maar wij zouden evenmin verantwoord zijn, indien we verkeerde toestanden lieten bestaan, zonder goede middelen tot verbetering, tot volkomen opheffing te hebben aangegeven en uitgevoerd, voor zoover wij ons daartoe verplicht achten. Door nalatigheid in dezen zouden wij voor na ons komende generaties een opgewekt vereenigingsleven bemoeilijken.

Gaat men de verificatie-verslagen der verschillende vereenigingen na, dan komt men tot de slotsom, dat den toestand gemiddeld „bedroevend” is. Het is echter slechts kort bekend en het kan niet dan van gezonden geest getuigen, indien euvels, die men zich bewust wordt, ten spoedigste met alle toewijding worden verholpen. Laat men ze echter bestaan, zonder poging tot opheffing, dan worden die laakbare toestanden „smetten op het corps.”

Ook in dezen zal den frisschen geest, onder U corpsleden, ondanks den druk der tijden, raad weten!

Wek elkander op zich ditmaal de verificatie-verslagen bijzonder aan te trekken en door overleg met eigen kring en verificateurs, met vereende krachten te zoeken naar de beste middelen om ons corps voor „smetten” te behoeden, laakbare woorden van buiten te besparen. Herstel van het kwaad kan niet dan lof verdienen, tot eer van onze generatie.

De ver. verslagen moeten zooveel mogelijk fouten bloot leggen, den aard van nadeelige saldo's omschrijven en daaruit afleiden de beste middelen om verkeerde toestanden uit de wereld te helpen.

Wij zijn niet verantwoord tegenover na ons komende geslachten, indien we bewust, deze wantoestanden, hoeveel overwegend goeds er in ander opzicht ook zij, laten bestaan!

Verscheidene ontwerp-verslagen liggen op de leeszaal van onze sociëteit ter inzage, misschien niet lang meer.

Laat niemand ze vergeten.

T.

Uitslag Viermaandersexamen.

WEERBAARHEID.

Terwijl wij dit schrijven is ons de uitslag van het dezer dagen gehouden viermaandersexamen nog niet geheel bekend, maar toch weten wij reeds, dat een aantal leden van het D. S. C. is afgewezen. Volgens de geruchten valt het aantal gezakten niet mee, en is hun niet-behalen van het diploma voornamelijk te wijten aan slecht schieten op het

examen. En nu is het geen wonder dat men zakt voor een examen waarbij ook bedrevenheid in het schieten vereischt is, als men enkele maanden van te voren nog nooit een M '95 heeft aangeraakt.

Het doel van dit stukje is daarom den leden van het D. S. C. erop te wijzen, dat het niet verstandig is, zich voor te bereiden op het viermaandersexamen alleen door het loopen van een cursus, waarbij door den korten beschikbaren tijd, weinig aan schieten kan worden gedaan. Meestal neemt men pas deel aan een viermaanderscursus na de loting en heeft dan tot Januari slechts twee maanden om opgeleid te worden. Men heeft geen tijd om zich behoorlijk te oefenen in het schieten, waardoor men grooten kans loopt te zakken voor het examen. Behaalt men het diploma niet, dan is het: acht maanden dienen; geen keuze van wapen en garnizoen; enz. enz. en vervallen dus alle voordeelen die men zoo sterk had begeerd.

Wat wij daarom ieder zouden willen aanraden is het volgende. Laat elk, die mettertijd dienstplichtig kan worden, deelnemen aan de geregelde schietoefeningen der Delftsche Studenten Weerbaarheid. Als men dadelijk na zijn groentijd begint te oefenen heeft men genoeg tijd om zich voldoende in het schieten te bekwamen, zelfs al moet men in Januari d.a.v. examen doen. Wie een jaar geregeld met Rijksgeweer heeft geschoten zal niet licht zakken op een viermaandersexamen. En daarom zouden wij de schieturen van Weerbaarheid nog eens dringend onder de aandacht willen brengen van elk lid van het D. S. C.

Is men een dragelijk schutter en wordt in October of November aangewezen voor den dienst, dan heeft men een sterk vergrootte kans om voor het viermaandersexamen te slagen, waar men nu alleen hoeft te letten op exerceeren en gymnastiek.

Loot men vrij of wordt afgekeurd, dan heeft men in ieder geval leeren schieten en daardoor alleen reeds meegewerkt om de weerbaarheid van ons land te verhoogen en heeft dus al een goed werk verricht.

Behalve aanstaand militie-plichtigen zouden wij alle leden van het D. S. C. er nog eens op willen wijzen, dat de uren, doorgebracht op de banen der D. S. W. nooit verloren zijn. Omdat de vereeniging behalve op Rijksgeweer en revolver ook in een zaal op flobert schiet, hoeft geen slecht weer een hinderpaal te zijn om het oefenen te beletten.

De schieturen zijn:

Woensdag 1—3 n.m., Rijksgeweer (Geweerb. Oostsingel).
Zaterdag 12—1.30 „ Revolver
Maandag en Vrijdag 2—4 n.m., Flobert (buks en pistool),
gebouw Pro Patria Phoenixstraat voorbij de Schoolstraat.

De opleiding van de architect en 't rapport der C. C. besproken in het Bouwkundig Weekblad.

In de nummers 24, 25, 30, 36, 45 en 52 van het Bouwkundig Weekblad wordt de bouwkundige studie besproken. Men krijgt in de eerste artikelen een overzicht van 't onderrecht der laatste eeuwen, terwijl de laatste de reorganisatie in Delft behandelen, waarbij gebruik wordt gemaakt van 't 2e rapport der C. C. We willen aanhalen, wat naar aanleiding daarvan geschreven is, en dit vooraf laten gaan door de gedachtengang der zeer lezenswaardige artikelen, hetgeen echter niet beschouwd moet worden als een vervanging er van.

Niet stilstaande bij de geschiedenis vóór de 19e eeuw, krijgt men in 1822 de opening van de Amsterdamsche Academie van beeldende kunsten, waar ook onderricht in de bouwkunde werd gegeven. De groote ontplooiing van de industrie, welke deze tijd beheerschte, had nog geen behoefte aan de ontwikkeling die een kunstacademie geven kan, daarentegen wel aan die, welke de Delftsche Academie geven zou, welke in 1842 geopend werd. Ook aan deze laatste werd de architectuur onderwezen. 't Onderwijs aan de Amsterdamsche Academie kon, door gebrek aan ruimte en geld, niet tot z'n recht komen. Het leed onder de toenmalige tendenz, welke de nadruk legde op 't verzamelen van kennis, zoowel op wetenschappelijk als technisch, industrieel en archeologisch gebied. Slechts langzamerhand zou men al het nieuw verkregene kunnen beheerschen en overzien, hetwelk noodzakelijk is tot 't verkrijgen van die eenheid, waarin de verworven kennis intens en algemeen zijn invloed doet gelden in al de uitingen van ons bestaan.

— Zoo ziet men daardoor bepaald 't verdere verloop van de belangstelling en daardoor het onderwijs in de bouwkunde. De academie, toch niet rijkelijk gesubsidieerd, zag onder Thorbecke deze nog belangrijk verminderen en zij was wellicht door zuinigheid der gemeente Amsterdam ten slotte te gronde gegaan, had niet een wetsontwerp tot regeling van 't onderwijs haar in 1869 in gunstiger positie gebracht, evenwel, tot onderwijs in de bouwkunde kwam het niet meer. —

Daarentegen breidde de Polytechnische School zich steeds meer uit, en, hoewel de studie voor bouwkundig ingenieur ten nauwste verbonden was aan die voor civiel, wist Prof. Gugel in de weinige tijd, die ter zijner beschikking was, die toewijding voor 't vak aan te kweeken, welke noodzakelijk is voor 't met eenig succes uitoefenen er van.

Reeds in het begin der 19e eeuw zijn er enkele denkers, dichters en musici geweest, welke een beweging voorvoelden, die aan 't eind der vorige eeuw en nu zich ontplooit, steunende eenerzijds op de algemeene verkregen kennis en anderzijds verwerpende de misstanden, ontstaan door 't niet dadelijk samengaan van innerlijke ontwikkeling met verkregen macht. En ook dit bepaald de richting der bouwkundige ontwikkeling en 't onderwijs er in.

Zoo zien we de reorganisatie van Prof. Evers en Klinkhamer in Delft, welke de bouwkundige opleiding reeds een waardige plaats naast die der andere faculteiten in doet

nemen, en tevens de directeur der Amsterdamsche Academie, Prof. Derkinderen, de wenschelijkheid bepleiten van hooger bouwkundig onderricht aan deze instelling. Licht stelt men zich de vraag, waar hoort de opleiding voor architect thuis, hier of in Amsterdam. 't Schijnt, dat 't samengaan van architectuur met de andere beeldende kunsten, zoo gewenscht voor een goede ontplooiing van beide, ten eerste bevorderd zou worden door eene gemeenschappelijke beoefening aan een academie. Maar daar staat tegenover, dat, mocht het eerste vróeger een éisch geweest zijn, in de tegenwoordige tijd deze éisch wellicht overvleugeld wordt, zoowel door de veel grootere, zuiver praktische voorwaarden van het program waaraan de architect moet voldoen, als wel 't in zekeren zin vervallen van de gréns, die er bestond tusschen kunst, en, techniek en industrie.

En, hoewel 't genootschap Architectura et Amicitia er in geslaagd is, met behulp van Staats- en gemeente-subsidie een cursus te openen in een der Zalen der Amsterdamsche Academie, en dit door enkele beschouwd wordt als een begin van hét onderricht in de bouwkunde aan de Academie, zal steeds Delft dé opleiding voor architect blijven, door de voordeelen, die 't samengaan met de andere faculteiten bieden, zonder daardoor echter een „universitaire” opleiding (zie 't volgende) in den weg te staan.

(Zie verder Tweede Blad).

ADVERTENTIEN.

Hiermede vervullen wij den treurigen plicht UEd. kennis te geven, dat door een noodlottig toeval te 's-Gravenhage plotseling is overleden, onze geliefde Zoon en Broeder, de WelEd. Heer

**JOHANNES ANTONIUS NICOLAAS
MARIA GELDENS**

Cand. Werktuigkundig Ingenieur,
in den ouderdom van 24 jaar.

NIJMEGEN, 26 December 1908.

Uit aller naam,
A. GELDENS.

Eenige en algemeene kennisgeving.

H.H. STUDENTEN.

TE HUUR bij Rijks-bouwkundige **twee mooie, frissche Slaap- en Zitkamers,**
met of zonder pension.
Brieven, onder No. 5056, aan het Bureau van dit Blad.

AANGEBODEN:

een DINER-TAFEL

voor 8 of 10 Heeren, tegen 75 cents per Couvert.

Tevens gelegenheid voor **KOFFIETAFEL,**
tegen billijke conditiën.

Adres F. DE GROOT, Verversdijk No. 43.

TE HUUR:

Gemeub. Maandkamers

Adres **VOLDERSGRACHT 5.**

Heeren-Mode-Magazijn J. J. PETIT,
HYPOLITUSBUURT No. 31.

— Grootte keuze **NOUVEAUTÉ'S.** —
Speciale afdeeling: Heeren-Hoeden.

Speciaal merk: The J. P. HAT.

Engelsche Sportpetten.

Wandelstokken.

Heeren Ondergoederen.

Overhemden op maat.

— CONCURREERENDE PRIJZEN. —

J. A. BLOK, c.i.,

**MECHANICA, WISKUNDE,
REPETEERT
KLEINSTE VIERKANTEN.**

Dagelijks te spreken van 6—7 uur,
Phoenixstraat 15 :-: Delft.

Voorhanden bij den Boekhandelaar
J. WALTMAN Jr., Binnenwatersloot 33:
Prof. **VOLMER,** „lets over zakenwijs-
heid”, (Inaugureele Rede). Prijs f 0,75.

Verschenen bij **A. H. ADRIANI,** LEIDEN:

HET BOEK DER SPREUKEN
van

Prof. BOLLAND.

Prijs: EEN GULDEN.

TE KOOP AANGEBODEN:

een DRAAIBANK

met toebehooren,

zoo goed als nieuw, lang 1.60 M. Geschikt zoowel voor
metaal- als houtdraaiwerk. Bizonder geschikt voor eigen
oefening. Adres: Bureau van dit Blad.

DELFTSCHE

Limonade-Siropen

Sinaasappel- of Oranje-Limonade

75 cts. per flesch; 6 flesschen franco zending.

NIEUWE LANGENDIJK 50.

Aanbevelend, **W. DE HOOGH.**

TWEEDE BLAD

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van 14 JANUARI 1909. No. 13.

Aangehaald wordt uit het rapport: „de reorganisatie der laatste jaren” blz. 33 en „de resultaten der reorganisatie” blz. 34, „de algemeene technische en aesthetische ontwikkeling” blz. 36, waarna we lezen:

„Vervolgens worden de wiskundige vakken besproken en terecht opgemerkt, dat de waarde van de Toegepaste Mechanica voor den toekomstigen architect niet onderschat moet worden, hetgeen licht gebeurt, daar het bouwkunstig ontwerpen veelal veel aangenamer gevonden en interessanter geacht wordt dan het berekenen van constructies; in de praktijk merkt men echter al heel spoedig, hoe juist het volkomen inzicht in een constructie niet alleen een eerste voorwaarde is voor goede samenstelling maar óók voor het teekenen van den goeden en schoonen vorm.

Eveneens spreekt het Rapport de wenschelijkheid uit, de studie van het zoo belangrijke gewapende beton niet te kort te nemen; het komt ons voor dat meer nog dan reeds gedaan is in het Rapport, de aandacht er voor gevraagd moet worden en dit onderwerp tot een der hoofdvakken voor den architect moet worden opgevoerd. Zal niet de Bouwkundig Ingenieur, zoo hij zich met eenigszins grootere opgaven gaat bemoeien, onvermijdelijk met dit materiaal te doen hebben, een materiaal dat zoo uitmuntend praktisch is en tegelijk zoo goed als nooit in een eenigszins schoonen vorm is getoond? Een voldoende d. w. z. ruime en diepe studie van dit onderwerp zal zeer zeker veel moeilijkheden meebrengen in de organisatie der studie, maar mag dit een reden zijn de oogen half voor de steeds grooter wordende belangrijkheid van dit materiaal te sluiten.

Zijn de meeste in het Rapport gemaakte opmerkingen goed, vooral is dit te zeggen van het verzoek om verwarming en ventilatie ook op het leerprogramma te zetten, benevens woninghygiëne.

Terecht wordt dankbaar erkend, dat de oefeningen in vormleer en ontwerpen zijn uitgebreid, meer en meer de opleiding tot deugdelijke architectonische wordt, al blijven kleine aanvullingen nog gewenscht. Zoo wordt bij de „Oefeningen in het ontwerpen van Gebouwen” de opmerking gemaakt:

(volgt de 2e alinea van dit punt, bl. 47).

„Het wil ons voorkomen, dat dit punt door z'n belangrijkheid uitvoeriger toelichting verdient.

De samenstellers van het Rapport, studeerenden kunnen moeielijk de ervaring uit de praktijk hebben, welke doet weten hoezeer in de gewone dagelijksche gevallen, als heerenhuis, villa, winkel, enz., de architectuur in technischen en aesthetischen zin beheerscht wordt door de omstandigheden, als daar zijn: bouwsom, karakter van den bouwheer of het verlangde karakter van de architectuur, globaal genomen; karakter van de omgeving en aesthetische functie van het gebouw in de straat of aan het plein; materialenkeus in verband met idem en met de bouwsom; al of niet vrij liggend, bouwverordeningen, situatie, zoo voor woonkamers, slaapkamers, eenigszins op het Z., keuken, kelder aan den Noordelijken kant, en in verband hiermede vorm en hoogte vertrek, grootte ramen; de geaardheid van de architectuur der belendende huizen; breedte van straat of plein, met het oog op relief van gevel en hoe de architectuur zich aan de voorbijgangers kan vertoonen; de geaardheid van den bodem, met het oog op fundeering en kosten; allemaal eischen, welke vereenigd door den takt en het persoonlijk talent van den bouwmeester, de architectuur, zoo zij op gezonde wijze hiermede rekening houdt, dat echte, dat juiste, dat zoo en niet anders, dat ongezochte geven, wat zoo zeer wenschelijk is in bouwkunde. En er zijn ook weer deze uit de werkelijkheid voortkomende eischen, die het ontwerpen tegelijk en bekoring en een steun geven, de bekoring van midden in het dagelijksche leven te staan, de steun nu geen „luchtkasteelen”, maar een héél huis dáár en dáár te moeten bouwen.

Het is ons bij ondervinding herhaaldelijk gebleken, dat de opgaven aan Academies in het algemeen en ook aan de T. H. werkelijk veel van luchtkasteelen hebben, met al het ideale en tegelijk slappe van deze. Gewoonlijk worden alleen gegeven de situatie (al of niet vrij liggend), soms stratenplan (waar in het Noorden of Zuiden van ons land?) hoogte der verdiepingen, (waarom deze zoo beslist gegeven,

kan juist niet door speling hierin het karakter van statigheid, gezelligheid, degelijke burgerlijkheid, verfijning enz. gegeven worden?) en gevraagd 't aantal vertrekken, enz. Het abstracte, ideale, begint al door totaal gemis aan bouwsom; de architectuur vindt nergens steun, door gemis aan uitvoerige beschrijving of afbeelding van de omgeving, door gemis aan kennis van de toekomstige bewoners of aan grondige kennis van den aard der werkzaamheden, welke in de verlangde ruimte vervuld zullen worden; heel de plattegrond zelf wordt vaag door gemis aan gebiedende eischen en er ontstaat dan ook meestal een leeg en slappe architectuur, die geheel buiten het maatschappelijke, het echte leven staat.

Hoewel we gaarne toegeven, dat de academische theorie niet volledig de levenspraktijk kan vervangen, is toch alleen dat Universitair onderwijs goed, dat zooveel mogelijk den student voor de praktijk geschikt maakt. Het zou dan ook zeker aanbeveling verdienen de programma's voor de verschillende ontwerpen in de beide laatste studie jaren meer „reëel” te maken, uitvoeriger toe te lichten en de bouwsom globaal op te geven, precies de plek te bepalen waar gehouwd wordt, (bijv. in Delft, in Amsterdam, in Den Haag, in die en die straat, dat en dat nummer). Hoewel schijnbaar deze eischen de oplossing verzwaren, zullen ze in werkelijkheid den ontwerper een krachtige ruggesteun geven en hem het ontmoedigende van het ideale plan ontnemen, nam, dat hij het vraagstuk nu zóó oplost, maar eigenlijk even goed het heel anders kan doen; en zal zijn onbeheerschte architectuurfantasie zich breidelen tot een gezonde en aangename beperking.

De reden tot het schrijven van dit artikel was echter niet om critiek te leveren, waartoe wij misschien wel wat te lang aan het woord zijn geweest, maar om de aandacht te vestigen op de belangrijkheid der reorganisatie, welke zich in de Afd. Bouwkunde der T. H. voltrekt en op het van ernst in studie getuigend Rapport der Studenten.

Waar nog herhaaldelijk de juiste beteekenis der architectenopleiding te Delft geheel verkeerd beoordeeld wordt en menigmaal alleen de zuiver wetenschappelijke, wiskundige ontwikkeling genoemd wordt, en de Bouwkundige Ingenieur vlak naast de Civiel-Ingenieur geplaatst wordt of er half mee verwisseld, is het wel eens noodig meer uitvoerig op de groote beteekenis van dit bouwkundig onderricht te wijzen. En was er vroeger misschien eenige reden om in het onderwijs voor den architect te veel de opleiding voor den ingenieur te zien, tegenwoordig is dit geheel anders en bevat bij doorgezette reorganisatie de Afd. Bouwkunde der T. H. een complete, uitmuntende en speciale architectenopleiding, die op de hoogte van haren tijd, in omvang geheel voldoende voor Nederland, de meest geschikte zal blijken te zijn om de bouwmeesters met breedte wetenschappelijke ontwikkeling, noodig voor technische en aesthetische beheersching der nieuwe groote problemen en materialeu te voorzien.

Wij schrijven bij doorgezette organisatie; waar aan het hoofd der Afdeeling mannen staan, die geheel van onzen tijd zijn en een open oog hebben voor de toekomst, wien de bloei van de T. H. zeer ter harte gaat en waar de studenten van een groote liefde voor het vak bezielde zijn, getuige hun Rapport, daar zijn alle elementen aanwezig tot een groote opzet en een krachtig doorzetten; daar kunnen we zeker zijn, dat de T. H. werkelijk wordt een Universiteit met universitair onderwijs.

Want wat kenmerkt in het algemeen de academische bouwkundige opleiding van de praktische? De breedere kijk, de algemeene ontwikkeling. De functies van den architect zijn zoo veelzijdig, dat hij noodzakelijk behoed blijft voor een specialiseering, die een functie sterk ontwikkelt en de andere vaak onvruchtbaar doet worden, getuige zoovele, die buitengewoon knap zijn in hun vak maar daarnaast, als mensch, als lid van de maatschappij weinig beduiden; de architect heeft een ruimen blik noodig voor het maatschappelijk leven en de technische wetenschappen en een gevoelig hart voor den bouw en de beeldende kunsten.

Het verwondert ons dan ook niet, dat er aandacht gevraagd wordt voor uitbreiding van het programma, dat stedenbouw gewenscht is, benevens uitvoerige behandeling van de Geschiedenis der Architectuur; dat bij velen de wensch levendig is voor een college over Aesthetica, waaronder niet moet worden verstaan een dogmatische formulering der Schoonheid, maar wel een nader onder de oogen zien der factoren, welke de Schoonheid samenstellen; dat ook wijsbegeerte gevraagd wordt, alle vakken, welke de T. H. thans geven kan met behulp van Privaat-docenten

of Buitengewoon Hoogleraren, en welke zij zeker, dank zij de goede leiding der Afdeling en den drang der studeerenden, eere geven zal ter volmaking van de architectenopleiding."

Aan de Almanakredactie voor 1909.

Ieder jaar worden, als de tijd van de Almanak daar is, een aantal inzendingen naar de Redactie gezonden, bijdragen van den meest uiteenloopenden aard, waarvan evenwel slechts een klein deel wordt geplaatst. Ik heb hieruit begrepen, dat de Redactie het recht en de bevoegdheid bezat uit die inzendingen een keuze te doen, te verwerpen wat hen niet aanstond, te plaatsen wat hen mooi of belangrijk leek.

Maar ik heb niet begrepen, dat de Redactie zich eveneens het recht toekende de haar toegezonden bijdragen naar willekeur te versnipperen, brokstukken op te nemen, weg te laten; wel ja, waarom zelfs geen veranderingen aan te brengen?

En zoo moest ik tot mijn groote verbazing ondervinden, dat van een ingezonden sonnet: „Aan..." slechts de twee eerste coupletten in den Almanak verschenen, die, ik hoop alleen op mezelf, nu een indruk maken van onvoldaanheid, van niet-af zijn.

Iets, wat zelfs een litterair meer ontwikkelde Redactie van tijdschriften niet zou durven ondernemen zonder toestemming van den inzender, schijnt deze Redactie volkomen gewoon te vinden.

Maar een Redactie dient te weten, dat met haar de inzender verantwoordelijk is voor de waarde van zijn bijdrage. Het verbrokkelen der inzending zonder vooraf gevraagde toestemming van den schrijver, komt, dunkt me, niet te pas.

Pseudoniem N.

Trilby en Svengali.

Een volle zaal wacht met ongeduld op mej. Magdelaine. Wat is er ook piquanter dan een Parisienne die alleen danst onder den invloed van een hypnotiseur.

Na het optreden van de musici, die zich zwijgend in een hoek opstellen leest de hypnotiseur, de heer Magnin voor, hoe hij zijn sujet in Parijs vond aan een tooneelschool, waar zij weinig vorderingen maakte tengevolge eener onverklaarbare verlegenheid; hoe hij erin geslaagd is, die verlegenheid te overwinnen door haar te hypnotiseeren en hoe zij in hypnose ieder wijsje dat haar ter oore komt danst.

Voor een danseres, zonder meer, kan dunkt me vrouwelijk schoon en elegance verwacht worden. Een hypnotische danseres kan dat geschonken worden.

Hier lag dan ook de attractie niet in het dansen maar in de hypnose.

Het geheel voor de pauze wekte mijn achterdocht, hoewel ik een dergelijk feit theoretisch volkomen meende te begripen en dus niet onmogelijk achtte.

De pauze gaf me zekerheid.

Het was pijnlijk te zien, hoe Magnin zijn sujet behandelde of liever liet liggen.

De danseres lag nl. voor dood op de planken en kon door iedereen gekeurd worden.

Haar oogen stonden wezenloos, terwijl alleen een langzame ademhaling te kennen gaf dat er nog leven aanwezig was.

Van de gelegenheid om den heer Magnin te interviewen maakte ik geen gebruik, daar het sujet niet ongevoelig bleek te zijn voor mijn fixeeren en ik haar geen oogenblik uit het oog wilde verliezen.

Toen het oogenblik van opstanding gekomen was voerde Magnin eenige menuerische bewegingen uit en... fluisterde iets achter zijn zwarte knevel waarop ik nauw hoorbaar antwoord hoorde van de kant van het sujet, dat de lippen echter niet bewoog. De afstand tusschen mij en dit tooneel was niet grooter dan een meter.

Geen wonder, dat een der dames niet uitgepraat was over de onhebbelijke heeren, die haar dit piquante tooneeltje ontnomen hadden.

Misschien vindt ze het minder piquant wanneer zij dit artikeltje leest. — Maar Querids zal bewijzen dat het geen oplichterij is.

TOONEEL.

GEMMA BELLINCIONI.

Het optreden van Gemma Bellincioni in ons land, is voor het opera-tooneel zeker een groote gebeurtenis.

Hoe hoog staat deze artiste, wier dramatische kunst misschien alleen met die van een Duse is te vergelijken, boven hare omgeving en hoe treft steeds weer het eigene, bijzondere, dat ieder harer creaties kenmerkt. Fijn psychologisch doorvoelt zij van ieder vrouwenkarakter, dat zij uitbeeldt, alle finesses en met hare groote middelen weet zij voor iedere gemoedsaandoening steeds de juiste expressie, die altijd doorgloed is van een warm kunstenaarstemperament, te vinden.

Aan haar is het gelukt om een volkomen harmonie te scheppen tusschen muziek en gesproken woord en elke muzikale illustratie weet zij ook steeds mimisch uit te beelden. Ook aan de Verdische muziek verleent zij steeds karakter en bezigt de vele versieringen welke Verdi een Violetta b. v. laat zingen, nimmer tot uiterlijke virtuositeit alleen.

Hoe duidelijk staat mij hare fel ontroerende Traviata vertolking nog voor den geest.

In I is zij de zorgeloze, uitgelaten, maar nimmer ongedistingeerde demimondaine; dan in II, waar de ontwikkeling van het drama begint met de komst van Alfredo's vader en diens grove beleedigingen, gaf zij Violetta in haar aangrijpende smart bij het niet begrepen worden van hare toch zoo oprechte, innige liefde.

Later haar kinderlijk geluk bij de woorden van hoogachting en sympathie van den vader, die door hare eenvoud getroffen haar volkomen gelooft.

En wie bleef in III, bij de groote scene tusschen Violetta en Alfredo ongeroerd bij het aanschouwen van zooveel onbegrepen vrouwenliefde? Ook in het laatste bedrijf toonde zij zich de geniale artiste, door haar sober en toch zoo menschelijk zielvol spel, en hoe schoon klonk toen de niet meer jonge stem, die steeds tot zóo harmonisch nuanceeren in staat bleek.

Eindelijk haar groote geluk bij Alfredo's komst, die haar thans volkomen begrepen heeft, dan het weer even opleven bij het hooren van de muziek buiten, het droevig, vragend kijken in den spiegel bij het voelen naderen van den dood.

Hoe diep ontroerend en hoe verheven tevens was haar sterven. Dat was Gemma Bellincioni niet meer, dat was Violetta, die daar leed haar kort en diepbewogen bestaan.

Hevig ontroerd verlieten we den Schouwburg, maar zijn gelukkig zoo een schoone herinnering, misschien voor ons geheele leven, mee te nemen.

Hoe heerlijk zoo'n voorstelling met Bellincioni en hoe zeldzaam tevens.

J. J. BENEDICTUS.

Rede Prof. S. G. Everts.

In het kerkgebouw der Remonstrantsche gemeente had Vrijdagmiddag, ten twee ure, eene buitengewone vergadering plaats van den Senaat der Technische Hoogeschool, ter gelegenheid van den gedenkdag van het hooger-onderwijsinstituut.

Nadat curatoren, hoogleeraren, lectoren, studenten en verdere genoodigden hadden plaats genomen, was het woord aan den rector-magnificus, prof. S. G. Everts, c.i., tot het uitbrengen van verslag van de lotgevallen der hoogeschool over het jaar 1907, 8.

In den aanvang zijner rede gaf spr. de redenen aan, welke den Senaat tot het besluit had geleid, telken jare op den Sen Januari zoodanig verslag door den rector te doen uitbrengen, hoewel de hooger onderwijswet daartoe niet verplicht, als aan de universiteiten. Zou aan deze hoogeschool slechts bedoeld verslag worden uitgebracht bij de overdracht van het rectoraat, d. i. om de drie jaren, dan zou zulk een termijn te lang zijn voor een behoorlijk geschiedkundig overzicht. Beter is jaarlijks de lotgevallen der hoogeschool na te gaan, ten einde deze te kunnen vergelijken met die van voorafgegane jaren; te kunnen nagaan, in hoeverre geuite wenschen zijn vervuld, of zich door den drang der omstandigheden hebben gewijzigd, en te kunnen beoordeelen of de inrichting in staat is te voldoen aan hare bestemming: de opleiding van wetenschappelijke ingenieurs, in verband met de eischen der techniek.

Deze eischen zijn in hoofdzaak drie-er-lei. Eensdeels toch zijn zij streng wetenschappelijk, ten einde onze studenten te bekwamen om later de ontwikkeling der techniek te kunnen volgen en leiden; anderdeels zijn zij van practischen aard, opdat de ingenieurs der verschillende afdeelingen hunne wetenschap zullen kunnen toepassen en gebruiken; twee richtingen, welke hand aan hand gaan en ontwikkelend op elkander inwerken, gelijk spr. indertijd, bij de aanvaarding van zijn hoogleeraarsambt meent te hebben aangetoond.

Last not least: de richting der kunst, welke meer op den voorgrond dringt bij de beoefening der architectuur, maar feitelijk in geene der andere afdeelingen kan worden gemist, hoewel zij zich bij deze op andere wijze uit en zij — gelijk prof. Grinwis Plaat in een plechtig oogenblik zoo helder deed uitkomen — moet blijken uit den vorm, welke overeenkomt met de nuttigheidseischen van het gebouwde object, zij dit dan eene ingewikkelde machine, een sluis of een brug.

Hier, in den regel, geen vormen, afgeleid uit historische tijdperken, die andere behoeften hadden, maar toch bij die tijdperken ter school gegaan, om over te nemen, het goede beginsel, steeds waar en eenvoudig te blijven, opdat ook de ontwikkelde leek de bedoeling van het bouwwerk zal voelen en begrijpen.

De studenten voor de architectuur moeten ook deze waarheid in de eerste plaats beseffen en doorgronden. Doch de aan hunne werken gestelde eischen gaan te dezen opzichte hooger, omdat zij niet alleen betrekking hebben op den utiliteitsbouw, maar op het geheele gebied der architectuur tot in hare hoogste kunstuitingen. Daarom is het niet voldoende dat de architect zijn hoofdvak, de architectuur, ten volle beheerscht, hij moet ook studie gemaakt hebben van de kunstgeschiedenis in haren geheelen omvang en de decoratieve- en de beeldhouwkunst zoodanig beoefend hebben, dat hij haar met gemakkelijkerheid kan toepassen, terwijl eene groote vaardigheid wordt vereischt in de teekenkunst.

Zoolang de architectuur wordt gerekend tot de technische vakken, wat algemeen het geval is, omdat zij aan alle technische scholen, zoowel lagere, als middelbare en hogere, wordt onderwezen, zoolang meent spr. de kunstkennis en de macht, om de kunst aan te wenden tot een gedachte-uiting op architectonisch gebied, te mogen rekenen tot de technische eischen der architectuur, welke aan eene technische hoogeschool met grooten ernst moeten worden beoefend.

Aldus opgevat moet de kunst ons allen doordringen, maar wordt zij een onderwerp van bijzondere studie voor den architect en is de afdeeling der architectuur een kunstschool in den waren zin van het woord.

Spr. meent dat deze toelichting tot zijne uitdrukking: „eischen der techniek” niet achterwege mocht blijven, om niet te worden misverstaan.

Komende tot de vermelding der lotgevallen van de Hoogeschool zal spr. de feiten niet in chronologische volgorde noemen, maar groepswijze, om daardoor het overzicht te vergemakkelijken. Allereerst vermeldt spr. het bezoek, op 14 Maart 1908, van H. M. de Koningin en Z. K. H. den Prins der Nederlanden, waarmede een bewijs geschonken werd van Hr. Ms. groote belangstelling voor de inrichting en waardoor in vervulling kwam de bij het bezoek in 1906 gedane toezegging, om het bezoek te herhalen, ten einde nog niet bezochte afdeelingen in oogenschouw te nemen.

Achtereenvolgens werden bezocht de chemische laboratoria, waar de laboranten in grooten getale aanwezig waren; ditmaal waarschijnlijk minder uit dorst naar wetenschap, dan wel uit warme belangstelling voor de geliefde Koningin; de geologische verzameling, waar juist eene belangrijke verzameling van mineralen was aangekomen en op werktafels kon worden uitgesteld; het gebouw voor microbiologie, waar destijds nog de microscopische anatomie was ondergebracht en het gebouw voor geodesie, waar slingerproeven waren opgesteld.

De belangstelling van de Koningin geldt echter ook de studenten, getuige de tegenwoordigheid der Koninklijke familie bij het tournoi, dat den 2 Juli gehouden werd bij de viering van het XIIe Lustrum van het Delftsch Studentencorps.

Het college van curatoren, van wier wijze van behartiging der belangen dezer hoogeschool spr. met warme dankbaarheid gewaagt, onderging door de herbenoeming van Mr. L. H. W. Regout geene verandering.

Het overlijden van prof. dr. C. P. Burger en dr. L. C. Le Voir, die beiden indertijd onderwijs gaven aan de instellingen waaruit de Technische Hoogeschool is gegroeid, herdacht spr. om daarna te memoreeren de, heden juist voor een jaar plaats gehad hebbende onthulling, gevolgd door overdracht aan het curatorium, van een gedenksteen voor wijlen prof. E. Gugel, geplaatst in het hoofdgebouw der T. H., juist tegenover den ingang van de zalen waar Gugel gewerkt heeft.

Met diepen weemoed maakt spr. melding van de ziekte van prof. dr. H. Linsenmann, die zich begin Januari genoodzaakt zag in Davos herstel te zoeken van eene ongesteldheid welke zich plotseling openbaarde. Wel kwam prof. L. in Maart vol moed terug, maar hij had zijn krachten overschat en — meer dan goed voor hem was — toegegeven aan zijn plichtsgevoel, dat hem drong zijn taak weer op te vatten. De ziekte openbaarde zich opnieuw en begin April vertrok hij naar Zuid-Tirol met verlof tot het einde der zomervacantie, welk verlof echter onvoldoende was om hem zijne gezondheid terug te geven.

Spr. zegt dank aan Prof. J. Klopper, voor diens bereidwilligheid om zooveel mogelijk in het onderwijs van prof. L. te voorzien.

Een woord van warme hulde brengt spr. aan den afgetreden hoogleeraar, rector magnificus prof. dr. S. Hoogewerff, voor de wijze waarop deze in de moeilijke eerste tijden van de T. H. zijn taak heeft volbracht.

Toen spr. op 10 October 1907 het rectoraat aanvaardde had de hoogeschool, dank den onvermoeiden ijver van haren tweeden rector, zich aan den nieuwen toestand aangepast. In Hoogewerff verloren de hoogleeraren een beminden collega; de studenten een door hen hooggeacht docent, een sieraad der inrichting.

En telkens als spr. de Prinsenkamer in het hoofdgebouw van de T. H. binnentreedt, waarin o.m. de portretten van de beide eerste rectoren der hoogeschool hangen, mist spr. dat van den eersten leider-directeur der P. S. prof. dr. L. Cohen Stuart. Spr. heeft alle reden te verwachten, dat binnen betrekkelijk korten tijd de ledige plaats zal zijn ingenomen.

Het vertrek van dr. A. Smits naar de gemeente-universiteit te Amsterdam stipt spr. aan, terwijl hij herinnert aan de benoeming van de hoogleeraren dr. J. Böeseken, en dr. W. Reinders en van den buitengewoon hoogleeraar P. Th. L. Grinwis Plaat.

Nog stipt spr. aan de benoeming van de lectoren E. J. Bruins, H. C. Volkers, J. C. Horch en J. A. R. Stuffken.

Dat het onderwijs in de technische hygiëne nog niet wordt gediend door een leerstoel, betreurt spr. De voordrachten in dit onderwijs van den privaat-docent L. Heyermans ondervinden zooveel belangstelling, dat de oude natuurkunde-zaal, tot voor weinige jaren de grootste collegezaal der P. S., waarin deze voordrachten gehouden worden, ternauwernood het aantal studenten kan bevatten, dat de lessen volgt.

De toelating van de privaat-docenten J. B. Kerpestein, J. C. Boot, W. H. Idzerda, C. A. Brender à Brandis en dr. A. M. A. A. Stegen brengt spr. in opvolgende herinnering.

De talrijke wisselingen in het corps assistenten zal spr. niet alle noemen; alleen wenscht hij, dat voor dezen onder hen, die werkzaam zijn bij het onderwijs in de technische vakken, voor welke constructieve kennis gevorderd wordt, een behoorlijk traktement beschikbaar komt, om practische mannen de gelegenheid te openen naar het onderwijs over te gaan. Spr. is het college van curatoren dankbaar voor wat ten deze bereids geschiedde.

Hoewel dankbaar erkend wordt, dat het aantal onderwijskrachten sedert de P. S. tot T. H. werd, belangrijk is uitgebreid, zou spr. nog wenschen: naast een hoogleeraar in bedrijfshygiëne, de bezetting van een leerstoel voor ventilatie en verwarming met aanverwante vakken, zooals de koelindustrie. Deze industrieën beginnen zich in Nederland krachtig te ontwikkelen, zoodat de gelegenheid moet bestaan Nederlandsche ingenieurs als leiders dezer industrieën te kweken.

Het aantal ingeschrevenen bedroeg voor den cursus 1906/7: 1174, waaronder 243 voor de eerste maal, en van welke 27 voor enkele lessen. Voor 1907/8 zijn deze cijfers resp.: 1243, 257, 40.

Het 2e Lustrum van den Studentenbond gedenkt spr., en bij het XIIe van het D. S. C. staat hij uitvoeriger stil.

Spr. zegt, dat: Moge eenerzijds worden toegegeven, dat de gelden en de arbeid aan de feesten ten offer gebracht, wellicht nuttiger hadden kunnen worden besteed, anderzijds

zal toch worden erkend, dat de feesten getuigden van een krachtig vereenigingsleven, dat opwekt tot aansluiting aan het Studentencorps, ontegenzeggelijk de krachtigste onzer studentenvereeningen, dat zijn leden de gelegenheid biedt door omgang met tijdgenooten, zich in velerlei richting te ontwikkelen, zoo in wetenschap als op het gebied van kunst en sport. Zonder sport toch is te verwachten eene verwaarloozing van het lichaam, of een, het intellect ondermijnend, misbruik maken van krachten. De aansluiting aan het vereenigingsleven juicht spr. toe, omdat het niet goed is, dat de student alleen staat. Hij moet, door deel te nemen aan het gezelschapsleven zijner tijdgenooten, zich de eigenschappen verwerven welke van hem als wetenschappelijk leider op industrieel gebied worden verlangd.

Daarom is het af te keuren, dat zoovelen zich onttrekken aan het vereenigingsleven, in het studentencorps. Oud-lid van dit corps te zijn was en is nog eene introductie bij Nederlandsche ingenieurs van oudere lichten, die zich daarbij schier zonder uitzondering hadden aangesloten.

Spr. weet, dat er zijn, die door overwegende redenen worden teruggehouden, maar er zijn ook onverschilligen, of die bezwaren hebben tegen zekere gebruiken, zooals de groentijd. En aan den groentijd kleven gebreken, maar die worden niet weggenomen door onttrekking.

Verbetering, geen afschaffing van dit gebruik vraagt Spr. → een gebruik, dat schier overal in de samenleving wordt aangetroffen, waar nieuwe elementen zich aan eene bestaande vereeniging aansluiten.

14 studenten ontvingen een rijks beurs van f 450, waaraan vrijdom van collegegeld is verbonden; 3 een beurs uit het Baehr-fonds, groot f 650, terwijl overeenkomstig de statuten aan éénen werktuigkundig ingenieur een beurs van f 1000 werd toegewezen uit het s'Jacob-fonds en aan een drietal eene toelage van f 120 uit het Lipkens-fonds kon worden toegekend.

Het reisstipendium van den heer A. E. Kluwer, te Deventer, werd door de afdeeling der werktuigbouwkunde, scheepsbouwkunde en electrotechniek toegewezen aan den heer H. H. Ehrenburg, wiens verslag, dat bestemd is voor Vraag en Aanbod, binnenkort het licht kan zien.

Op de prijsvragen in 1906 door de afdeeling der Algemeene Wetenschappen uitgeschreven, kwam slechts een antwoord in, dat voor bekroning niet in aanmerking kon komen.

Prof. W. K. Behrens zal straks als voorzitter der afdeeling voor weg- en waterbouwkunde de beoordeeling der door deze afdeeling in 1907 uitgeschreven prijsvragen mededeelen.

Van de examens zegt spr. o. m. met groote tevredenheid, dat het is mogen gelukken deze te vereenvoudigen, o. a. door het invoeren van tentamens, waar deze mogelijk bleken, ofschoon de algemeene toepassing dezer instelling wel nooit zal zijn door te voeren. Binnenkort zal het

mogelijk blijken de examens tweemaal per jaar af te nemen in denzelfden tijd, als aan de P. S. voor een examen gevorderd werd.

Het ingenieurs-diploma werd in de maanden Januari en Juni 1908 verkregen door 35 civiel, 3 architecten, 55 werktuigk., 2 scheepsbouwk., 19 electro-technici, 18 technologen en 8 mijn-ingenieurs.

Twee promotiën vonden plaats en een doctoraat honoris causa werd verleend aan prof. dr. J. van 't Hoff.

Een overzicht van den toestand der gebouwen vormde het slot van het overzicht. Voor hetgeen geschiedt is spr. dankbaar, maar voldaan is hij niet.

De staatsbegroting over 1909 bevat niet de posten voor de noodzakelijke uitbreiding van het laboratorium voor microbiologie en voor een bibliotheekgebouw. Het geheele complex van vertrekken en vertrekjes waar thans de boeken zijn opgestapeld, vormt een onveilige, aan brandgevaar blootgestelde bergplaats, waar men zich niet rustig voor studie kan neerzetten.

Uit het overzicht blijkt — zegt spr. dat de Technische Hoogeschool nog verkeert in een stadium van ontwikkeling en met vreugde kan worden geconstateerd, dat pogingen in het werk worden gesteld, om haar te brengen op de hoogte, welke zij eenmaal bereiken moet.

Moge de hooge regeering en ook de volksvertegenwoordiging beseffen, dat eene krachtige industrie noodig is voor de ontwikkeling van ons volksbestaan en dat de gelden, uitgegaan om deze te bevorderen, zullen blijken eene goede rente af te werpen,

Het woord was thans aan prof. dr. G. A. F. Molengraaff, die, in deze als promotor optredende, aan dr. R. D. M. Verbeek, het doctoraat honoris causa aanbood, als erkenning van de zeer uitnemende verdiensten van den promovendus op geologisch gebied, meer bepaaldelijk voor zijn geologisch onderzoek van de Molukken.

Prof. W. K. Behrens, voorzitter der afdeeling voor weg- en waterbouwkunde, deelde thans de beoordeeling mede van de door deze afdeeling in Juni 1907 uitgeschreven prijsvragen.

Op de prijsvraag omtrent „Kustverdediging door strandhoofden” waren twee antwoorden ingekomen.

De door den Staat voor dat doel beschikbaar gestelde gouden eere-penning werd toegekend aan het antwoord van den heer J. W. Thierry, civiel-ingenieur te 's Gravenhage.

Op de prijsvraag van een „Ontwerp Stadsplein” was een antwoord ingekomen dat voor eene bekroning niet in aanmerking kon komen.

De bekroonde zowel als de honoris causa met het doctoraat begiftigde hadden de gelukwenschen der aanwezigen in ontvangst te nemen, nadat de buitengewone senaatsvergadering was gesloten.

(Zie vervolg Derde Blad).

ADVERTENTIEN.

Corpsdiploma's.

Met het oog op de verzonden Corpsdiploma's, beveelt ondergeteekende zich aan voor het

Omlijsten met Linnen rand of
Houten lijst.

J. WALTMAN Jr.

Boekhandel - Binnenwatersloot 33 - Delft.

G. J. M. VAN HOEK,

Magazijn van PIANO'S en ORGELS,
OUDE DELFT 29.

Alleen-vertegenwoordiger voor STEINWEG PIANO's.

HUUR PIANO'S van af f 4,— per maand.

Stemmen - Repareeren - Inruilen - Transporteeren

— Taxeeren. —

Gediplomeerd door de Maatschappij tot bevordering der Toonkunst.

MANDOLINE GUITAARS ENZ. - - SPECIAAL REPARATEUR. - -

Minzaam aanbevelend,

M. MOLEVELT, Westerstraat 114.

P. S. Geeft ook les in Guitaarspel en laat zich per briefkaart ontbieden.

E. DE GROOT,

Delft - 33 Hoek Voldersgracht 33 - Delft

geeft de hoogste prijzen voor

Gedragen Heeren-Kleederen.

Sedert 40 JAREN bekend bij H.H. Studenten onder den naam van „VOGELEI”.

DERDE BLAD

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van 14 JANUARI 1909. No. 13.

Centraal Genootschap voor Kinder- Herstellings- en Vakantiekolonies.

Kort verslag over de verpleging, 1908.

In de verschillende koloniehuisen van het Centraal Genootschap werden in het afgelopen seizoen verpleegd 861 kinderen, d. i. 311 meer dan in 1907.

De 3 zee-tehuizen herbergden 653 kinderen of 279 meer dan in 1907.

De beide bosch-tehuizen toonden eene vermeerdering van 32 kinderen bij een totaal van 208.

't Kolonie-huis „Kerdijk” blijft uitnemend voldoen. In den afgelopen winter zijn verschillende verbeteringen aangebracht, ten koste van tamelijk groote finantieele offers.

Te Egmond a. Zee kon het dagelijksch bestuur, na herhaaldelijk elders te zijn teleurgesteld, een voor het doel geschikt huis huren om den voortdurend wassenden stroom van kinderen naar behooren onder dak te brengen. Zonder al te groote onkosten, al was daar een som van ruim 3000 gulden mee gemoeid, werd dit pand, genaamd „Kurhaus Bar”, tot koloniehuis ingericht en gemeubeld.

Het villatje te Egmond a. d. Hoef werd ook weder betrokken, nu voor het 3e jaar.

Te Nunspeet voldeed het wederom gehuurde paviljoen van de Weezenkas zeer goed.

Het koloniehuis „Zonneheuvel” te Haren (N.-Br.) van de Goudsche Vereeniging voor Gezondheidskolonies kon, evenals beide vorige jaren, 2 maanden worden gehuurd.

De koloniehuisen — uitgenomen het laatste — herbergden allen 5 verschillende groepen, elk gedurende 27 dagen.

Wanneer alleen gewichtstoename een juiste maatstaf was om de zegenrijke gevolgen der gezondheidskolonies na te gaan, dan zouden op grond van de weggingen de resultaten dit jaar reeds schitterend zijn te noemen. Eén kind verkreeg in 27 dagen een gewichtsvermeerdering van nagenoeg 10 pond, verscheidenen bereikten een verhooging van 9 pond, een groot aantal van 7 en 8 pond, terwijl de meesten 3, 4 en 5 pond aankwamen. Slechts weinigen bleven onder de 2 pond en heel enkelen verminderden. Deze waren steeds kinderen, die of ziek geweest waren tijdens het verblijf, of zulken, die met de bedoeling om te verminderen, naar zee waren gezonden.

Zwak en stumperig komen de kleinen aan, te moe om te spelen, te zwak soms om te eten. Slechts enkele dagen zijn noodig om hun genoeg in 't spel en om hun eetlust te geven. Dan gaan ze zierendeweg vooruit en na 4 weken zijn uit de vroolijke groepjes kinderen met gebruide gezichtjes, de bleekneusjes van vroeger niet meer te herkennen.

Uit de afdelingen kwamen weder vele hoopvolle berichten over teruggekeerde verpleegden, welke allen overeenstemden waar het betrof het zeer verhoogd weerstandsvermogen der kinderen. Bij de directrices kwamen talloze briefjes in van dankbare ouders.

Bijzondere feiten te vermelden, zou dit overzicht te uitgebreid maken. Alleen één enkel voorbeeld. Een jongetje, dat heel erg leed aan Engelsche ziekte, kon bij aankomst zijn krom vergroeide beentjes niet uitstrekken. Toen de moeder het kind na vier maanden terughaalde, liep het ventje aan haar hand.

Evenals verleden jaar kreeg elke kolonie een feestje. Die te Egmond werden steeds door de 3 tehuizen samen gevierd in „Kerdijk”. De kinderen hebben uitermate genoten van het kersenfeest, den wedstrijd in fortent, den vliegerwedstrijd en van de uitvoering van „Asschepoester” en „Klein Jantje in Modderstad”. De kinderen op „Zonneheuvel” maakten o. m. een rijtoer naar het Liesbosch. Te Nunspeet werden zeer geanimeerde huiselijke pretjes gevierd.

Dergelijke feestdagen, alsmede de voorkomende geboortedagen der kleinen, zijn een beproefd middel om de herinnering aan een geregelde levenswijze in gezonde omgeving en zedelijk reinen kring bij de kinderen levendig te houden; alleen de oude klacht: ze kosten betrekkelijk veel geld, omdat het er pl.m. 25 per jaar moeten zijn!

In de verschillende tehuizen werden wederom de kinderen in groepjes verdeeld. Elke geleidster had steeds een groep van 7—10 kinderen, een enkele maal van 12. Nog strenger dan verleden jaar werd er gewaakt tegen samensmelting der clubjes. Dit systeem voldoet in de praktijk werkelijk uitstekend. Het komt ons voor, dat ingeval elke groep een eigen zitkamer of afgeschoten deel van een serre bezat, alle nadeelen van het gestichtsleven in een groot huis ondervangen konden worden, terwijl tevens de economische voordelen van een groote inrichting, alsmede die van beter toezicht en geringer kosten per kind van huisvesting behouden bleven.

Wanneer de ouders of voogden zulks wenschten, hebben de kinderen van verschillende gezindten steeds getrouw hunne godsdienstplichten vervuld. Klachten kwamen in dezen niet voor.

Alles tezamen genomen, zou er voor het Centraal Genootschap reden zijn tot bijzondere dankbaarheid, indien niet een donkere wolk, een zeer dreigende wolk, de horizon der jeugdige vereeniging verduisterde.

Verblijvend is zeker de gestadige vooruitgang van het aantal afdelingen. Reeds nu wijzen allerlei teekenen er op, dat het oprichten van nieuwe afdelingen nog vlugger zal gaan dan vorige jaren en dat deze groei nog wel enkele jaren zal aanhouden. Meer hoopvol is, dat niet alleen het aantal afdelingen vooruitgaat, maar ook de innerlijke groei van bijna elke plaatselijke vereeniging in 't bijzonder steeds toeneemt en dat niet alleen het aantal verpleegden vermeerdert, maar ook de toeneming per jaar steeds grooter wordt.

Een heerlijke belofte op de toekomst is, dat de belangstelling in het lot van het zwakke kind zich steeds meer op allerlei wijze begint te uiten en niet het minst bij onderwijzers en geneesheeren. Zelfs de spoorwegmaatschappijen worden milder in hare bepalingen voor het vervoer.

Maar nu de duistere wolk.

Het Centraal Genootschap dreigt uit zijn kracht te groeien.

Het zal bij de meest matige berekening in 1909 300 kinderen meer moeten plaatsen dan in 1908 en in 1910 600 kinderen meer. Ten spoedigste zal dus een tweede eigen tehuis moeten gesticht worden.

En wanneer dat tehuis dan niet voor een deel ook als winterverblijf kan worden ingericht, moet onderdrukt worden het steeds sterker wordend streven, hoe mooi dit ook zij, van vele afdelingen naar langduriger verpleegtijd voor zwakke kinderen.

De plannen zijn kant en klaar. Zoodra de gelden bijeen zijn, kunnen ze worden uitgevoerd.

Moge de noodkreet gehoord worden door het gansche land. Het geldt hier het belang het leven van het zwakke kind.

Laat dan pasmunt en groot geld toestroomen bij den penningmeester, Th. M. Ketelaar, Ceintuurbaan 286 Amsterdam (op aangeteekende brieven te vermelden: bijkantoor Van der Helststraat).

Directe hulp is dubbele hulp.

Het hoofdbestuur van het Centraal Genootschap voor Kinderherstellings- en Vakantiekolonies is samengesteld als volgt:

Dr. A. Sikkel Az., Arts, te 's-Gravenhage, voorzitter; Mr. L. N. Roodenburg, te 's-Gravenhage, waarn. voorzitter; Mr. A. v. d. Elst, te Leiden, secretaris; Th. M. Ketelaar, lid van de 2e Kamer der Staten-Generaal, te Amsterdam, penningmeester; A. C. Bos, onderwijzer, te Egmond aan Zee, Gedelegeerde voor de verpleging (Dagelijksch Bestuur); A. E. J. Bertling, inspecteur der registratie te Leiden; C. L. Fahro, onderwijzer, te Zutphen; Mej. S. Lefebure, Directrice der School voor Maatschappelijk Werk, te Amsterdam; C. Misset, uitgever, te Doetinchem; P. K. Peerlkamp, onderwijzer, te Middelburg; Mej. R. Pierson, te Scheveningen; G. Scheltema, kinderarts, te Groningen.

De Raad van Toezicht op het geldelijk beheer bestaat uit:

Mej. M. Schönberg, secretaresse van de Israëlietische Vereeniging voor Gezondheidskolonies, te Rotterdam; Mevr. J. M. Knappert—Jansen, lid van het bestuur der afdeling Kinderdijk, te Kinderdijk; terwijl er één vacature is.

Studiebelangen.

PRIJSVRAGEN T. H.

De Senaat van de T. H. heeft besloten, dat bij de beantwoording van prijsvragen, uitgaande van de T. H. zullen worden beschouwd als studeerenden aan een Nederlandsche instelling van Hooger Onderwijs; en of de antwoorden op die prijsvragen het eigendom van de T. H. zullen worden, het volgende:

1°. Voor de toepassing van art. 37 der hooger-onderwijs-wet zal als studeerende aan eene Nederlandsche instelling van hooger onderwijs worden beschouwd, ieder die aan zoodanige instelling was ingeschreven toen de prijsvraag werd gesteld en nog is ingeschreven op het oogenblik, dat hij het antwoord indient, mits de inzender, op den datum, waarop de prijsvraag werd uitgeschreven, niet was gepromoveerd of gediplomeerd, noch eene positie in de maatschappij bekleedde.

Voor de prijsvragen, uitgeschreven in 1907 en 1908, wordt in zooverre van deze interpretatie afgeweken, dat voor die van 1907 niet geldt de bepaling, dat de inzender van een antwoord op het oogenblik van inzending moest zijn ingeschreven, terwijl de in 1908 gestelde prijsvragen zullen worden beschouwd te zijn uitgeschreven in de maand Juni van dat jaar.

2°. De op prijsvragen ingezonden antwoorden blijven het eigendom van den schrijver.

Een met de gouden eerepenning bekroond antwoord wordt teruggezonden aan den schrijver, niet bekroonde antwoorden worden teruggezonden aan het opgegeven correspondentie-adres.

C. C.

Prijsvraag voor Reclame-Biljet.

De vereeniging „GOUDA VOORUIT”, wenscht een reclame-biljet en een sluit-etiket.

1. Het reclame-biljet moet dienen om de aandacht te vestigen op Gouda. Het sluit-etiket om op couverts te worden geplakt.

2. Het reclame-biljet moet in drie, liefst vlakke, kleuren zijn uit te voeren.

De bewerking moet van dien aard zijn dat het sluit-etiket daarnaar op kleine schaal photo-chemigraphisch kan worden gereproduceerd.

3. Het biljet moet 100 × 65 cM. meten en mag zowel in de hoogte als in de breedte worden gebruikt.

De beeldgrootte moet niet minder dan 90 × 55 cM. bedragen.

4. De maat waarop het sluit-etiket zal worden verkleind is $\pm 2\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{2}$ cM.

5. Voor de beste ontwerpen, ter beoordeeling van de na te noemen Jury, worden toegekend:

- een eerste prijs van honderd gulden,
- een tweede prijs van vijf en twintig gulden.

6. De ontwerpen moeten vóór of op den 31en Maart 1909, des middags ten 12 uur, onder bijvoeging van een correspondentie-adres, vrachtvrij zijn ingekomen bij den Voorzitter van de bovengenoemde Vereeniging Westhaven 190 te Gouda, met vermelding van het woord „Prijsvraag”. Zij mogen niet opgerold of gevouwen zijn.

Het correspondentie-adres moet een ander zijn dan van den vervaardiger van het ontwerp.

7. Elk ontwerp moet bovendien gemerkt zijn met een motto en vergezeld gaan van een gesloten couvert, waarop hetzelfde motto is herhaald en dat naam en woonplaats van den vervaardiger bevat.

Het motto moet uit een woord, geen figuur, bestaan.

8. Alle ontwerpen zullen op eene te houden tentoonstelling worden geëxposeerd.

9. De bekroonde en ter uitvoering gekozen ontwerpen blijven het eigendom der Vereeniging.

De overige inzendingen worden op een nader door het Bestuur te bepalen tijd aan de opgegeven correspondentie-adressen teruggezonden.

10. In alle bij deze bepalingen niet voorziene gevallen beslist in hoogste ressort, het Bestuur der Vereeniging.

De Jury:

A. le Comte, J. Th. Toorop, J. Verheul Dz., H. Knuttel, I. IJssel de Schepper, Mr. M. M. Schim van der Loeff, W. J. van Zanen.

Het Bestuur der Vereeniging „Gouda Vooruit”:

Mr. M. M. Schim van der Loeff, Voorzitter; Dr. L. A. Kesper, Vice-Voorzitter; G. Boutens, Penningmeester; J. van Kranenburg, Secretaris; I. van Dantzig, W. B. F. Grevenstuk, H. H. van Heuveln, H. J. Nederhorst Jr., M. J. Oosterling, J. de Raadt Gz., E. van der Werf, W. J. van Zanen.

BERICHTEN EN MEDEDEELINGEN.

De Commissie tot Redactie van den Almanak gelet op art. 10, hoofdstuk V van de Corpswet, maakt bekend, dat afgekeurde stukken en teekeningen tot 20 Februari a.s. ter beschikking blijven der inzenders. Indien men zijn ingezonden werk verlangt terug te hebben, wordt men verzocht daarvan schriftelijk opgaaf te doen aan den heer A. M. Harthoorn, Oude Delft 2.

Namens de Redactie,

W. M. Roessingh van Iterson, President.
K. E. Schalkwijk, Secretaris.

AGENDA.

DELFT.

Maandag 18 Januari. Stads Doelen. Rotterdamsch Tooneelgezelschap: $2 \times 2 = 5$; 8 uur.

DEN HAAG.

Vrijdag 15 Januari. Geb. v. K. en W. Opera-vereeniging: Figaro's Hochzeit; 7 $\frac{1}{2}$ uur.

Diligentia: Alliance française: Conférence van M. Jean Blaize; 8 $\frac{1}{2}$ uur.

Ned. Tooneel: Een paladijn; 8 uur.

Zaterdag 16 Januari. Fransche Opera: Carmen, met medewerking van Gemma Bellincioni; 8 uur.

Zondag 17 Januari. Diligentia: Voordrachten-matinée van Willem Royaards; 2 uur.

Geb. v. K. en W.: De twee Weezen; 8 uur.

Dierentuin: Matinee van de Fransche Opera; 2 u.

Maandag 18 Januari. Dierentuin: Ned. Tooneelvereeniging: De opgaande Zon; 8 uur.

Geb. v. K. en W.: Liefdadigheidsconcert van het Residentie-orkest, onder leiding van mr. Henri Viotta en met medewerking van Marie Russer en Alice Prager; 8 uur.

Dinsdag 19 Januari. Diligentia: Pianoavond van Teresa Carréno; 8 uur.

Geb. v. K. en W.: Wiener Operetten-ensemble: Der tapfere Soldat; 8 uur.

Donderdag 21 Januari. Diligentia: Duitsche lezingen: Voordracht van Luise Dumont over „Moderne Lyrik”; 8 u.

ROTTERDAM.

Vrijdag 15 Januari. Groote Schouwburg: Rötterd. Tooneelgezelschap: Nieuwjaarswensch; gevolgd door: De deur staat open; 8 uur.

Zaterdag 16 Januari. Groote Schouwburg: Opera-Vereeniging van Amsterdam: Figaro's Hochzeit; 8 uur.